

Cietušā tiesības piedalīties apelācijas instances tiesas sēdē

Kriminālprocesa likuma 97.pantā ir noteikti cietušā tiesību vispārīgie principi. No šā panta septītās daļas izriet, ka cietušais savas tiesības īsteno brīvprātīgi un paša izraudzītajā apjomā, bet tiesību neizmantošana nekavē procesa norisi.

Piedalīšanās apelācijas instances tiesas sēdē ir cietušā tiesības, kuras viņš var arī neizmantot, ja vien tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 560.panta otro daļu nav pieņēmusi lēmumu par cietušā aicināšanu uz tiesas sēdi.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas

Senāta Krimināllietu departamenta

2011. gada 8. septembrī

LĒMUMS

Lietā SKK – 392/2011

(Krimināllieta Nr. 11092170909)

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente I.Radzeviča,

senators P.Dzalbe,

senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona prokuratūras prokurores N.Gromovas kasācijas protestu par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2011.gada 13.aprīļa lēmumu un

k o n s t a t ē j a

ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2010.gada 1.aprīļa spriedumu

R.G., personas kods [..],

atzīts par **nevainīgu** un **attaisnots** apsūdzībā pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas.

Pirmstiesas kriminālprocesa laikā R.G. tika izvirzīta apsūdzība pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas par to, ka viņš personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu (zādzību), iekļūstot dzīvoklī.

Lēmumā par R.G. saukšanu pie kriminālatbildības norādīts, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos apstākļos.

Naktī uz 2009.gada 20.oktobri, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, R.G., būdams alkohola ietekmē, un izmeklēšanā nenoskaidrota persona, pret kuru kriminālprocess izdalīts atsevišķā lietvedībā, atrodoties dzīvojamā mājā Rīgā, [...] ielā[...], ieraudzīja, ka dzīvokļa Nr.[...] durvis nav aizslēgtas, un viņiem radās kopīgs noziedzīgs nodoms izdarīt zādzību no minētā dzīvokļa. Īstenojot kopīgo noziedzīgo nodomu, R.G. un izmeklēšanā nenoskaidrotā persona, atverot dzīvokļa Nr.[...] ārdurvis, prettiesiski iekļuva minētajā dzīvoklī, kur slepeni nolaupīja P.V. piederošās mantas:

- virsjaku 50 latu vērtībā,
- optiskās brilles futlārī 40 latu vērtībā,
- suņu pretblusu pilienus 3, 25 latu vērtībā,
- kaķu pretblusu pilienus 3, 25 vērtībā,
- atslēgu saišķi ar četrām dzīvokļa atslēgām 20 latu vērtībā,
- automašīnas atslēgu ar pulti 30 latu vērtībā,
- šalli 10 latu vērtībā,
- vīriešu kurpes 44 latu vērtībā.

Turklāt R.G. un izmeklēšanā nenoskaidrotā persona slepeni nolaupīja V.K. piederošās mantas:

- pudeli degvīna 14 latu vērtībā,
- radiotelefonu „Panasonic” 50 latu vērtībā.

Ar nolaupītajām mantām R.G. un izmeklēšanā nenoskaidrotā persona no noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas vietas aizgāja.

R.G. grupā ar izmeklēšanā nenoskaidroto personu nolaupīja P.V. mantu 165,50 latu apmērā un V.K. mantu 64 latu apmērā, bet kopumā – mantu 229,50 latu apmērā.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2011.gada 13.aprīļa lēmumu, iztiesājot lietu apelācijas kārtībā sakarā ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona prokuratūras prokurores N.Gromovas apelācijas protestu, pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Par apelācijas instances tiesas lēmumu Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona prokuratūras prokurore N.Gromova iesniegusi kasācijas protestu, kurā lūdz atcelt tiesas lēmumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Pamatojot šādu lūgumu, prokurore norādījusi, ka krimināllietas materiālos nav ziņu par to, ka apelācijas instances tiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 100.pantam būtu nosūtījusi cietušajiem V.K. un P.V. paziņojumu par apelācijas protesta izskatīšanas laiku un vietu. Arī uzsākot apelācijas instances tiesas sēdi, tiesnesis nav paziņojis par šāda paziņojuma nosūtīšanu cietušajiem, līdz ar to apelācijas instances tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 99.pantā noteiktās cietušo tiesības.

Turklāt abu instanču tiesas pieļāvušas Kriminālprocesa likuma 128.panta pārkāpumu, jo, izskatot lietu un pārbaudot pierādījumus, nav vērtējušas apsūdzētā R.G. liecības kopumā un savstarpējā sakarībā ar citiem iegūtajiem pierādījumiem, kā arī nav izvērtējušas visas R.G. liecības, bet nepamatoti piešķirušas ticamību tikai apsūdzētā tiesā sniegtajām liecībām.

Izskatījis krimināllietas materiālus un izvērtējis prokurores N.Gromovas kasācijas protesta motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums ir atstājams negrozīts, bet kasācijas protests noraidāms.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 100.panta pirmo daļu, gadījumā, ja pirmās instances tiesas nolēmums pārsūdzēts daļā par to noziedzīgo nodarījumu, ar kuru cietušajam nodarīts kaitējums, procesa virzītājs nosūta cietušajam saņemto apelācijas sūdzību kopijas, bet apelācijas instances tiesa paziņo par sūdzības izskatīšanas laiku, vietu un kārtību.

Par pirmās instances tiesas spriedumu prokurore N.Gromova bija iesniegusi apelācijas protestu, kurā pārsūdzējusi tiesas spriedumu par R.G. attaisnošanu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas. Ievērojot to, ka pirmās instances tiesas spriedums tika pārsūdzēts daļā par noziedzīgu nodarījumu, ar kuru cietušajiem nodarīts kaitējums, apelācijas instances tiesai atbilstoši Kriminālprocesa likuma 100.panta pirmajai daļai bija pienākums paziņot cietušajiem par prokurora protesta izskatīšanas laiku, vietu un kārtību. No lietas materiāliem redzams, ka Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnese lēmumā par lietas pieņemšanu iztiesāšanai apelācijas kārtībā ir norādījusi, ka par tiesas sēdi jāpaziņo cietušajiem V.K. un P.V. Prokurora kasācijas protestā izteiktais apgalvojums par to, ka lietas materiālos nav dokumenta, kas apliecinātu, ka cietušajiem šāds paziņojums ir nosūtīts, ir pretrunā ar krimināllietas materiāliem. Ar ierakstu uzziņas lapā, kurā tiek fiksētas procesuālās darbības, apstiprinās, ka 2010.gada 10.jūnijā Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona prokuratūrā, apsūdzētajam R.G., kā arī cietušajiem V.K. un P.V. par lietas iztiesāšanas laiku un vietu ir paziņots (2.sējuma 2.lapa).

Kriminālprocesa likuma 97.pantā ir noteikti cietušā tiesību vispārīgie principi. No šā panta septītās daļas izriet, ka cietušais savas tiesības īsteno brīvprātīgi un paša izraudzītājā

apjomā, bet tiesību neizmantošana nekavē procesa norisi. No minētās likuma normas izriet, ka piedalīšanās apelācijas instances tiesas sēdē ir cietušā tiesības, kuras viņš var arī neizmantot, ja vien tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 560.panta otro daļu nav pieņēmusi lēmumu par cietušā aicināšanu uz tiesas sēdi. No lietas materiāliem redzams, ka šādu lēmumu apelācijas instances tiesa nav pieņēmusi, bet paši cietušie V.K. un P.V. pirmās instances tiesas attaisnojošo spriedumu apelācijas kārtībā nebija apstrīdējuši.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka pirmās instances tiesa ir pārbaudījusi lietā iegūtos pierādījumus un novērtējusi tos atbilstoši Kriminālprocesa likuma 9.nodaļas normu prasībām. Apelācijas instances tiesa savā lēmumā atkārtoti ir izvērtējusi gan apsūdzētā R.G. pirmstiesas kriminālprocesā un pirmās instances tiesā sniegtās liecības, gan cietušo V.K. un P.V., gan arī liecinieku L.O., G.V., K.D., I.O., A.B. un G.P. liecības pirmās instances tiesas sēdē, un atzinusi, ka pirmās instances tiesa pamatoti taisījusi lietā attaisnojošu spriedumu. Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka pirmās instances tiesas spriedums satur izvērstus un argumentētus atzinumus par attaisnojošā sprieduma pamatu, tādēļ atzinusi par iespējamu tos apelācijas nolēmumā neatkārtot. Šāds apelācijas instances tiesas atzinums atbilst Kriminālprocesa likuma 564.panta sestās daļas nosacījumiem.

Ievērojot minēto, kasācijas protestā izteiktie apgalvojumi par to, ka apelācijas instances tiesa, novērtējot lietā iegūtos pierādījumus, pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 128.panta prasības, nav atzīstami par pamatotiem un, Senāta Krimināllietu departamenta ieskatā, tie saistīti ar prokurores vēlmi kasācijas instances tiesā atkārtoti izvērtēt pierādījumus un panākt apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanu nevis juridisku, bet faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmās daļas nosacījumiem.

Kriminālprocesa likuma 128.pantā norādītas pierādījumu ticamības novērtēšanas prasības, taču izvēle, kuriem pierādījumiem ticēt, bet kuriem nē, ir tās tiesas kompetencē, kas izspriež lietu pēc būtības. Arī jautājums par to, vai lietā esošie pierādījumi ir vai nav pietiekami apsūdzētā vainīguma konstatēšanai, ir būtības jautājums, kas kasācijas kārtībā nav pārbaudāms. Kasācijas instances tiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569.panta trešajai daļai krimināllietu pēc būtības neiztiesā, lietas faktiskos apstākļus neskaidro un pierādījumus lietā no jauna neizvērtē. Kā jau tas norādīts iepriekš, Kriminālprocesa likuma prasību pārkāpumus pierādījumu novērtēšanā pirmās instances tiesā un apelācijas instances tiesā, kas varētu būt par pamatu tiesu nolēmumu atcelšanai, Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē.

Ievērojot minēto, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts.

Vadoties no Kriminālprocesa likuma 585. un 587. panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2011.gada 13.aprīļa lēmumu atstāt negrozītu, bet Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona prokuratūras prokurores N.Gromovas kasācijas protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.